

PRZYRODA I TECHNIKA

CZASOPISMO POŚWIĘCONE POPULARYZACJI
NAUK PRZYRODNICZYCH I TECHNICZNYCH

REDAGUJE

DR ANNA d'ABANCOURT-KOCZWAROWA

ROCZNIK XVI

ROK 1937

Az 3009

K S I A Ź N I C A - A T L A S

S. A. ZJEDN. ZAKŁADY KARTOGRAF. I WYDAWNICZE T. N. S. W.

LWÓW-WARSZAWA

1 9 3 7

21

140 913

SPIS RZECZY

W ROCZNIKU SZESNASTYM Z ROKU 1937.

ARTYKUŁY.

<i>Baranowski T.</i> : O nowych hormonach wzrostu roślin	78
<i>Barszczewski St.</i> : Największy wodospad Ameryki Półn.	1
<i>Becker W. A.</i> : Nowe kierunki w anatomii roślin	266
<i>Borowska Z.</i> : Burze pyłowe w preriowych stanach amerykańskich	208
<i>Cabejszekówna I.</i> : Wyprawa hydrobiologiczna na Polesie	1
<i>Domański M.</i> : Promieniowanie krótkofalowe o pochodzeniu kosmicznym	401
<i>Dorywański M.</i> : Boulder Dam — tama na rzece Colorado	415
<i>Galon R.</i> : Roboty melioracyjne i zdobywanie ziemi w Prusach Wschodnich	275
<i>Halicki H. T.</i> : Silnik Diesela	28
<i>Halicki H. T.</i> : Nowe paliwa — nowe silniki	227, 287
<i>Halicki H. T.</i> : Maszyna na wystawie paryskiej	535
<i>Halicki H. T.</i> : Elektryfikacja warszawskiego węzła kolejowego	603
<i>Hüchel St.</i> : Port rybacki w Wielkiej Wsi	156
<i>Iwanicki A.</i> : Czteroletni plan Trzeciej Rzeszy	294
<i>Kaczorowska Z.</i> : Lato i jesień roku 1936	18
<i>Kahl I.</i> : Wrażenia z ostatniego paryskiego salonu lotniczego	91
<i>Kaniowski St.</i> : Czy wirujemy	153
<i>Karczewski K.</i> : Zasada nieokreśloności	75
<i>Karczewski K.</i> : Przegląd reakcji jądrowych	279, 345
<i>Kawecki Zb.</i> : Wojna z porzeczkami	335
<i>Kollis Wł.</i> : Projekt wielkiego kanału żeglugi łączącego Gdynię z Wisłą	478
<i>Kostrzewski J.</i> : Złotnictwo polskie przed 10 wiekami	150
<i>Kostrzewski J.</i> : Gród prasłowiański w Biskupinie w świetle dotychczasowych rozkopywań	464
<i>Kozłowska A.</i> : Wrażenia podróżnika z podróży po wschodnich wybrzeżach Morza Czarnego	65
<i>Lau M.</i> : Konstrukcja mostu San Francisco—Oakland	220
<i>Lindenman Wł.</i> : Ochrona zwierząt w parkach natury a gospodarka łowiecka	139
<i>Mydlarski J.</i> : Rodzaj Pithecanthropus w świetle nowych badań	201
<i>Opińska-Blauth J.</i> : O działalności naukowej prof. K. Stryżowskiego	215
<i>Opińska-Blauth J.</i> : Od leczenia do zatrucia	349
<i>Opolski A.</i> : Przestrzeń międzygwiazdowa	396
<i>Paczoski J.</i> : Chwasty i gleba	129
<i>Paczoski J.</i> : Roślina i siedlisko	449
<i>Pawłowski L. K.</i> : O życiu w mchach	257
<i>Pawłowski L. K.</i> : Niebezpieczne ukąszenie żmii	339
<i>Rosenblatt J.</i> : Film plastyczny	24
<i>Rosenblatt J.</i> : Współczesne znaczenie gazów ziemnych dla przemysłu gumowego	599

<i>Sitowski L.</i> : Przyczynek do biologii oleicy pstrej	136
<i>Smith K. M.</i> : O zarazkach ultraprzesączalnych w roślinach	193
<i>Sokołowski M.</i> : Las w walce o byt	321
<i>Stablewski St.</i> : Potencjał wojenny naszego rolnictwa	525
<i>Stenz E.</i> : Z badań nad insulacją jezior	405
<i>Stenz E.</i> : Ozon atmosferyczny	471
<i>Stenz E.</i> : Pałac odkryty w Paryżu	531
<i>Szmid J.</i> : Wełna z mleka	83
<i>Szmid J.</i> : Jaki pożytek można mieć z torfu	356
<i>Szymanowski Z.</i> : Choroby zakaźne wspólne człowiekowi i zwierzętom	513
<i>Tołpa St.</i> : Zjawiska cieplne w roślinach	385
<i>Walas J.</i> : Wpływ szronu i szadzi na roślinność	590
<i>Wodzicki K.</i> : Dalsze doświadczenia nad zdolnością do orientacji u ptaków	577
<i>Wojciechowska J.</i> : Kora dębu korkowego i jej zastosowanie w przemyśle	518
<i>Zacwilichowska Z.</i> : Z życia chróścików	390
<i>Zacwilichowski J.</i> : Metody wytwarzania barwnych odmian motyli	458
<i>Zajdler L.</i> : Dokładny czas	11
<i>Zajdler L.</i> : „Obiekt“ Reinmutlia	596
<i>Zimmerman J.</i> : Materiały ogniotrwałe	539
<i>Zimowski J.</i> : Fale krótkie na usługach nauki	474
<i>ŻejmoŻejmis St.</i> : Problem Lapończyków północno-europejskich	585

SPRAWY BIEŻĄCE.

Laureaci nagrody Nobla za prace z dziedziny fizjologii w r. 1936	33
Hess i Anderson, laureaci nagrody Nobla z fizyki na rok 1936	97
Elektryfikacja węzła warszawskiego	100
Muzeum Wiedzy w Londynie	166
† Gejza Bukowski	231
Nowa rozgłośnia Polskiego Radia w Warszawie	232
Gdyńska elektrownia parowa w systemie sieciowym „Gródka“	236
Pierwsza polska wyprawa naukowa na Grenlandię	374
Kometa Finslera	481
Nieco o tegorocznych pracach przy budowie zapory w Rożnowie	485
Dom Radiowy w Katowicach	546
† Guglielmo Marconi	547
Szent-Györgyi, laureat nagrody Nobla z medycyny	610
Karrer i Haworth, laureaci nagrody Nobla z zakresu chemii	612
Nowa biologiczna stacja badawcza	614

POSTĘPY I ZDOBYCZE WIEDZY.

Nowa forma antropoidów	36
Znaczenie lecznicze tranów	38
Istota raka i jego przyczyny	39
Zastosowanie elektryczności w ogrodnictwie	42
Kryzys i żegluga	42
Wpływ palenia tytoniu na ustrój	102
Zwalczanie wołka zbożowego w starożytności	102
Nowy syntetyczny materiał izolacyjny	103
Projekt sztucznych jezior w Afryce	104
Budowa stacji telewizyjnych na szczytach gór niemieckich	104
Własności ciał w niskich temperaturach	105
Zastosowanie lamp jarzeniowych w oświetleniu	106
Odżywianie pozakorzeniowe	108
Nowe odkrycia na Antarktydzie	168
Australijska walka z opuncją	169

Znaczenie skrzel przy płetwach brzusznych u prapłazca	171
Funkcja ciałek wapiennych żaby	173
Herbata rynku polskiego	174
Haszysz i jego działanie	176
Dwutlenek węgla w chirurgii	178
O składzie chemicznym jadu pszczelego	178
O flotacji	178
O wpływie gazów spalinowych na lotnika	182
Regularna komunikacja lotnicza nad Pacyfikiem	241
Pasożyty przyczyną zapalenia wyrostka robaczkowego	243
Dziwne jezioro	244
Rok 1936 w handlowym budownictwie okrętowym	245
Autostrada strategiczna w Erytrei	246
Badania nad powstawaniem spontanicznych mutacji	305
Nowy sposób poprawiania plonów	305
Praca nad diagnostyką nowotworów złośliwych	306
Wyniki badań koprologicznych nad kałem dzieci	306
Ciekawe odkrycie zoologiczne	307
Substancje owadobójcze, rotenon i jego pochodne	307
Nowe odkrycia wczesnodyluwalnych człowiekowatych	363
Nowy gatunek pijawki na ziemiach polskich	364
Problem leporydów	365
Jarowizacja	367
Silnik Diesela jako czynnik ekspansji lotniczej Niemiec	368
Tempo nowoczesnych elektrowni	368
Niezwykły dźwиг na Kanale Hohenzollernów	371
Nowa epoka w dziedzinie stosowania światła spolaryzowanego	372
Gazowy „hormon“ roślinny	415
Wpływ alkaloidów na czynność serca	416
O znaczeniu cynku w fizjologii zwierząt	417
Chroniczne zatrucia tlenkiem węgla	417
Zagadnienie opiumowe w Clinach	418
Niszczące działanie snu zimowego na zarazki	420
Nowy hormon trzustki	420
Nietoperze zapylające kwiaty	421
Rola cukru u pszczoły	422
Maszyna do pisania nut	423
Działanie smarów w świetle atomistyki	424
Metabolizm wzrostu i starzenia	425
Kanał Gopło-Warta	429
Projekt połączenia wielkich jezior Ameryki Pn. z morzem	430
Wpływ lodu włóknistego na strukturę gleby	488
Żywe fotokomórki	491
Sztuczna promieniotwórczość w lecznictwie	491
O kompasach słonecznych	492
Z badań nad biologią ślimaka, pomrowia niebieskiego	494
Chromowanie twarde usprawnia technikę	495
Drogi rozwojowe przemysłu japońskiego	497
O zatruciach „toksynami botulinowymi“	500
Światło szkodzi świeżemu mleku	551
Schorzenia wywołane brakiem cukru w organizmie	552
Nowa metoda badania miodu	553
Nowości faunistyczne w naszym morzu	554
Hormony hamujące kiełkowanie	555
Wpływ warunków zewnętrznych na zmianę płci	555
Syntetyczne paliwa otrzymane przez redukcję tlenku węgla	555
Nowotwory, ich istota, geneza i środki zwalczania	616
Widoki powstawania i rozwoju przemysłu kauczuku sztucznego	620
Garbniki roślinne w świetle możliwości rozwoju nowej gospodarki rolnej	624
Masy plastyczne	628

RZECZY CIEKAWE.

Różnice w pojemności mózgu człowieka i małp człekokształtnych	45
Miody trujące	45
Beton zbrojony jutą	45
Telefonia na falach widzialnych	46
Olbrzymi meteoryt	46
Znaczenie boru dla roślin	47
Znaczenie kobaltu w organizmie	47
Rzadkość okapi	48
Największy most w Europie	48
Zatrucia środkami do czyszczenia srebra	48
Zwalczanie szeszurów przy pomocy stałego bezwodnika węglowego	48
Czy jest możliwe zatrucie większych zbiorników wodnych w miastach	49
Zapasy i produkcja miedzi w środkowej Afryce	49
Badania stopów żelaza	49
Wrażliwość skóry ludzkiej na zmiany temperatury	50
Niebieskie zabarwienie kryształów soli kamiennej	50
Zmiana barwy u kameleonów	50
Rozwój komunikacji w Mandżurii	51
Nowe autostrady w Europie	51
Rozbudowa autostrady na Grossglockner	51
Niebezpieczeństwo tlenku węgla	51
Przemiany w naturalnym ruchu ludności	52
Sowieckie stacje arktyczne	53
Próba zręczności	53
Sytuacja przemysłu naftowego w Rosji	53
Historia badań Wyspy Samotności	109
Wędrujące rzeki centralnej Azji	110
O pewnym rodzaju niszczenia powierzchni przy nastawianiu mrozu	110
Znane i nieznanne zasoby olejów mineralnych	110
Wypadki poparzenia przy wzbogaceniu powietrza tlenem	111
Czy krótkie fale radiowe są promieniami śmiertelnościami?	111
Potas jako środek ochrony roślin	112
Znaczenie krótkich przerw wypoczynkowych w walce ze zmęczeniem przy pracy	113
Krzemica wśród robotników zatrudnionych przy czyszczeniu metali	113
Połączenie Rugii z lądem	114
Ludność Włoch	114
Emigracja do Ameryki Płn.	114
Stalowe drzwi i okna	114
Drugi obok rtęci ciekły metal	115
Metal o cząsteczce dwuatomowej	115
Zawartość witamin w ziemniakach	115
Most drogowy w Rodezji Południowej	115
Nowe parowozy o kształcie aerodynamicznym	116
Olbrzymi kinoteatr w Amsterdamie	116
Stal w budownictwie węgierskim	117
Ponowny rozwój światowej produkcji samochodów	117
Łożyska, których nie trzeba smarować	117
Rozwój sieci elektrycznych rolniczych we Francji	118
Buna, niemiecki kauczuk syntetyczny	119
Cukier lekarstwem na zatrucia grzybami	120
Jak leczyć ukąszenia żmii	120
Bezpieczne naboje do rozsadzania złoża węgla	120
Urządzenie francuskie do otrzymywania płynnych połączeń organicznych z węgla	120
Wpływ pola magnetycznego na wzrost kryształów	185
Wpływ jonów magnezu na komórki naskórka	185
Wolne promienie płetwowe u ryb narządami smakowymi	186

Z nowszych badań nad zmysłem smaku u ryb	186
Żywokost w odżywianiu dzieci	187
Stare smary automobilowe jako środek zwalczania malarii	247
Rozwój kopalnictwa naftowego na Wschodzie	247
Amerykańska gospodarka naftowa w 1936 r.	248
Światowa flota handlowa w 1936 r. z punktu widzenia przemysłu naftowego	248
Biologiczne tępienie pajaków	311
Nowe gatunki zwierząt	312
Zatrucie gazem w dzwonach nurkowych	312
Losy transatlantyckiego parowca	313
Ameryka nie ma zamiaru pobijać rekordu „Normandie“	313
Lekki wzrost niemieckiej produkcji ropy	314
Rozszerzenie mostu Jeny w Paryżu	314
Olbrzymia reklama świetlna w Nowym Jorku	314
Nowy szybkościomierz dla statków	315
Uniwersalna kamera-mikroskop „Ultraphot“	376
Praktyczne zastosowanie witaminy E	377
Sztuczna hodowla tkanek roślinnych	377
Przeciwschorbutowe preparaty z brukwi	377
Rozmieszczenie witaminy C u bezkręgowych	378
Własności piołunu	378
Różnice w ciężarach atomowych pierwiastków	431
Azjatycka wyprawa przyrodnicza	431
Syntetyczna substancja radioaktywna w medycynie	431
Genialny robot matematyczny	431
Japoński rekord kolejowy	432
Szkodnik morski — Teredo navalis	432
Iguanodonty w muzeum w Brukseli	433
Cudzoziemcy we Francji	433
Morza śródładowe w Afryce	434
Odkrycie nowego gatunku okapi	434
Nowe koleje w Czechosłowacji	434
Higiena pracy przy robotach ziemnych	435
Reumatyzm jako kłeska społeczna	435
Kilkanaście rodzajów chorób na tle zatrucia ołowiem	436
Środki ostrożności przy oczyszczaniu rąk	436
Zatrucia z nieświadomości — niebezpieczne rozpuszczalniki	436
Ilość samochodów w Stanach Zjedn.	437
Japonia jako światowy producent jedwabiu	437
Rosyjski przemysł aluminiowy	437
Stały wzrost światowej produkcji ołowiu	439
Bułgaria jako producent soi	439
Wzrost podziemnych rezerw naftowych Stanów Zjedn.	439
Napęd motorowy w nowoczesnej technice okrętowej	439
Światowe zasoby ropy naftowej	440
Gniazda jaskółcze	503
Kino a telewizja	504
Pomyślność Holandii	504
Precyzyjna maszyna do pomiaru długości	505
Pływająca stacja meteorologiczna	556
Zastosowanie helu w lecznictwie	556
Niewidzialne przedmioty	556
Leczenie oparzeń	557
Ciekawostki z życia mrówek	557
Nowe dane o rozwoju motylczki	559
Ciekawe zwyczaje z życia ptaków	560
Leczenie tranem ran i oparzeń	629
Spadek niemieckiej produkcji ropy surowej	629
Motoryzacja kolei w Niemczech	631

Konflikt japońsko-chiński a nafta	631
Największa luneta astronomiczna świata	632
Betonowanie przy wysokich temperaturach	632
O samolotach popędzanych siłą mięśni ludzkich	632
Badania meteorologiczne nad wietrzeniem budynków	633

CO SIĘ DZIEJE W POLSCE.

Kalendarzyk astronomiczny na luty 1937 r.	54
Przebieg pogody w Polsce w listopadzie 1936 r.	55
Ochrona jesiotrów, łososi i troci w Wiśle i jej dopływach	57
O możliwości kolonizacji Polesia	121
Postępy elektryfikacji w Polsce	121
Krajowe surowce dla przemysłu gumowego	122
Kalendarzyk astronomiczny na marzec 1937 r.	124
Przebieg pogody w Polsce w grudniu 1936 r.	125
Kalendarzyk astronomiczny na kwiecień 1937 r.	187
Przebieg pogody w Polsce w styczniu 1937 r.	189
Kalendarzyk astronomiczny na maj 1937 r.	249
Przebieg pogody w Polsce w lutym 1937 r.	250
Kalendarzyk astronomiczny na czerwiec 1937 r.	315
Przebieg pogody w Polsce w marcu 1937 r.	316
W sprawie inwentaryzacji zabytkowych buków w Polsce	378
Zakaz połowu jesiotrów	378
Kalendarzyk astr. na lipiec, sierpień i wrzesień 1937 r.	379
Przebieg pogody w Polsce w kwietniu 1937 r.	380
Konkurs na pracę o właściwościach leczniczych Zakopanego	441
Zoopatrywanie okrętów w Gdyni	441
Nowy wielki ośrodek zarybieniowy w Polsce	442
Kalendarzyk astronomiczny na październik 1937 r.	442
Przebieg pogody w Polsce w maju i czerwcu 1937 r.	444
Kalendarzyk astronomiczny na listopad 1937 r.	505
Przebieg pogody w Polsce w lipcu i sierpniu 1937 r.	506
Prace nad regeneracją tarpana leśnego w Polsce	560
Nowe towarzystwo dalekomorskich połowów w Gdyni	561
Poznań w obronie parku narodowego tatrzańskiego	561
Wykaz substancyj i środków odurzających	562
Gaz ziemny w Polsce	563
Gaz ziemny i jego przeroby jako źródło energii	567
Kalendarzyk astronomiczny na grudzień 1937 r.	572
Przebieg pogody w Polsce we wrześniu 1937 r.	574
Kalendarzyk astronomiczny na styczeń 1938	633
Nowe wierzenia w Borystawiu	634
Zubry w Pszczynie	634
Przebieg pogody w Polsce w październiku 1937 r.	635
Osika na ziemiach Polski i jej zastosowanie	636

RUCH NAUKOWY I ORGANIZACYJNY.

Potrójny jubileusz S. G. G. W. w Warszawie	57
Polskie stowarzyszenie gleboznawcze	384
I międzynarodowy Kongres fal krótkich w Wiedniu	575
Achema VIII	638

KSIĄŻKI NADESŁANE.

Nowe mapy części świata prof. Romera	59
Romer E.: Polityczny atlas kieszonkowy	60
Skład J.: Kurs narciarstwa metodą równoległych nart	61

<i>Rządkowski L.</i> : Encyklopedia farmaceutyczna	62
<i>Tołpa St.</i> : Śladami łośia	62
Kalendarz I. K. C. na rok 1937	126
<i>Romer E.</i> i <i>Szumański T.</i> : Polska 1: 700 000	190
Od gwiazdy do atomu	253
<i>Haas A.</i> : Zasady fizyki	253
<i>Andrade E. N.</i> : Maszyny	254
<i>Rosenbusch-Osanu</i> : Zasady nauki o skałach	318
<i>Kosiba A.</i> : Grenlandia	382
Polski kalendarz chemiczny	383
<i>Szyborski St.</i> : Dniestr z dopływami, Prut i Czeremosz	446
Nowa praca o tatrzańskie faunie motyli mniejszych	446
<i>Thorne Backer T.</i> : Królestwo aparatu fotograficznego	448
<i>Meisner</i> : Ihtiologia stosowana	509
Nowe opracowanie gadów i płazów Polski	511
<i>Dane A.</i> : Łatwa ekonomika	575
<i>Poplewski R.</i> : Świat ssaków	639
<i>Kotodziejski-Tuszyński</i> : Łódź motorowa	640
<i>Rozrywki umysłowe</i>	63, 254
<i>Przegląd czasopism</i>	127
<i>Słowniczek wyrazów obcych i terminów naukowych</i> 64, 190, 255, 320, 368, 448, 512, 640.	